

§ 54. Неозначена форма дієслова

Тиждень 28, урок 140

Обладнання і матеріали:

- підручник "[Українська мова та читання](#)". 4 клас (автори: Г. Остапенко, О. Волощенко, О. Козак), ч. 2, с. 93;
- презентація "[Неозначена форма дієслова](#)";
- роздруківка "[Робота з прислів'ям](#)";
- роздруківка "[Утворіть дієслова](#)";
- роздруківка "[Поради лікаря](#)";
- роздруківка "[Закінчи прислів'я](#)";
- роздруківка "[Робота із фразеологізмами](#)".

Орієнтовний хід уроку	Обладнання і матеріали
1. УВЕДЕННЯ В ТЕМУ	
<p>1.1. Привітання</p> <p>Треба всім нам привітатись: Вліво, вправо поверніться, Одне одному всміхніться. Станьте рівно, як годиться. Чи все на парті, подивіться. Дружно назад озирніться, Мило друзям усміхніться. Додалося вам охоти? Розпочнемо вже роботу.</p>	
<p>1.2. Слухання вірша "Підслухана розмова". Актуалізація опорних знань</p> <ul style="list-style-type: none"> • Чи зрозуміли ви, про що розповів малюк? • Чи короткою була його розповідь? • Чи зумів він зрозуміло все описати • Які слова для цього він використав? (Дієслова.) • У якому часі вжив дієслова хлопчик? (У минулому часі.) • На які запитання відповідають ці дієслова? (Що зробив? Що зробила?) • У якому ще часі вживаються дієслова? (У теперішньому часі, у майбутньому) 	<p><i>Див. слайди 3–4 презентації "Неозначена форма дієслова"</i></p>

Орієнтовний хід уроку	Обладнання і матеріали
<p>часі.)</p> <ul style="list-style-type: none"> Що ви ще знаєте про дієслова? 	
<p>1.3. Дослідження неозначеної форми дієслова. Повідомлення теми уроку</p> <ul style="list-style-type: none"> Чи знаєте ви, що за частотою вживання дієслово займає друге місце після іменника? Тож сьогодні ми продовжимо розмову про цю важливу частину мови. Спишіть подані прислів'я і підкресліть в них дієслова. На які запитання відповідають ці дієслова? Визначте в них час. <p>Учитель/ка робить паузу, щоб учні й учениці запропонували кілька відповідей. Після обговорення учитель/ка підводить дітей до висновку, що подані дієслова не вказують на конкретний час.</p> <ul style="list-style-type: none"> Отже, сьогодні ми поговоримо про особливу форму дієслова, яка не вказує ні на час, ні на особу, ні на кількість виконавців дії — неозначену форму. Цю форму ще називають початковою. 	<p><i>Вправа 1, с. 93 підручника</i></p> <p><i>Визначення на с. 93 підручника</i></p>
2. РОЗГОРТАННЯ ТЕМИ	
<p>2.1. Робота з прислів'ям. Запитання до дітей</p> <ul style="list-style-type: none"> Прочитайте і запишіть прислів'я. Як ви його розумієте? Знайдіть дієслова. На що вони вказують? Які запитання можна поставити до цих дієслів? Чи можете ви з цих дієслів визначити, хто і коли виконує дію? 	<p><i>Див. слайд 5 презентації “Неозначена форма дієслова”, роздруківку “Робота з прислів'ям””</i></p>

Орієнтовний хід уроку	Обладнання і матеріали
<p>2.2. Утворюємо дієслова від іменників. Робота в групах</p> <ul style="list-style-type: none"> Утворіть від поданих іменників дієслова початкової форми. <p>Мило, диво, світло, молодість, віра, темінь.</p> <ul style="list-style-type: none"> На які питання відповідають утворені дієслова? 	<p>Див. роздруківку “Утворіть дієслова”</p>
<p>2.3. Узагальнюємо вивчене. Робота з кластером</p> <ul style="list-style-type: none"> На які запитання відповідає початкова форма дієслова? (<i>Що робити? Що зробити?</i>) Як іще називають цю форму дієслова? (<i>Неозначена форма.</i>) Яке закінчення мають дієслова неозначеної форми? (<i>-ти, -ть.</i>) Коли часто вживають дієслова неозначеної форми? (<i>У прислів'ях і приказках.</i>) 	<p>Див. слайд 6 презентації “Неозначена форма дієслова”</p>
<p>2.4. Робота з підручником</p> <ul style="list-style-type: none"> Прочитайте прислів'я із завдання 1. Знайдіть і выпишіть звідти пару антонімів. Поставте дієслова з перших трьох речень оповідання А. Савчука “Силомір” у початкову форму і запишіть. Що в них спільного? Поставте кожне з поданих дієслів у початкову форму. Запишіть пари слів. <p>Зеленіє, похвалила, читаєш, говоритиму, відпочив.</p>	<p><i>Вправа 2, с. 93 підручника</i></p> <p><i>Вправа 3, с. 93 підручника</i></p> <p><i>Вправа 4, с. 93 підручника</i></p>
<p>2.5. Тренувальні вправи</p> <ul style="list-style-type: none"> Прочитайте поради лікаря, выпишіть із них дієслова в неозначеній формі. Доберіть закінчення до прислів'їв із довідки. Запишіть. Підкресліть дієслова в неозначеній формі. Поясніть значення фразеологізмів 	<p>Див. роздруківку “Поради лікаря”</p> <p>Див. роздруківку “Закінчи прислів'я”</p> <p>Див. роздруківку “Робота</p>

Орієнтовний хід уроку	Обладнання і матеріали
словами із довідки. Поставте питання до записаних слів, виділіть в них закінчення.	<u>із фразеологізмами</u>
3. РЕФЛЕКСІЯ	
3.1. Вправа “Закінчи речення” <ul style="list-style-type: none"> • Вдома я рідним розповім про... . • Мені було цікаво виконувати... . • Тепер я зможу пояснити... . • Мені сподобалося робити... . 	
4. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ	
4.1. Виконати вправу 5 на с. 93 підручника. 4.2. Пригадати й записати 20 дієслів у неозначеній формі.	<i>Вправа 5, с. 93 підручника</i>

Урок підготувала **Тетяна Королюк**,
вчитель початкових класів